

Jedan od najiskusnijih diplomata, ugledni liječnik i pjesnik svjetskoga glasa, upozorava na ono što slijedi

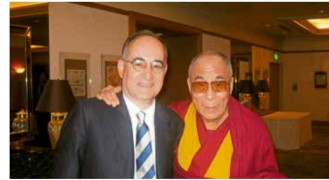
DOVOLJNO JE BITI U IRANU PA DA SVE SHVATITE

Ne bih htio biti apokaliptičan, ali svijet postaje sve manji, urušava se, vrednota više nema, sve je u materiji i blatu

PISE I SNIMA **Tomislav KUKEC**

Svi smo u jednom čamcu i tko god ga Julja, destabilizira ga za sve nas. Te riječi, koje je dan ranije izrekao na predstavljanju svoje najnovije zbirke pjesama "Pietaš" u izdanju Matice hrvatske, odvajale su dok sam se pripremao za razgovor s jednim od najiskusnijih hrvatskih diplomata, ali i uglednim liječnikom te pjesnikom svjetskoga glasa, dr. Dragom Štambukom. Njegov je životni put, kako će i sam reći, poput nekoliko života što se isprepleću u jednome. Hrvatskoj je uglavnom služio u dalekim zemljama, od Velike Britanije do Indije, Brazila, Venezuele, Kolumbije i Šri Lanke, preko Egipta i brojnih arapskih zemalja, Japana i Južne Koreje pa do Irana, gdje je trenutčno veleposlanik za Iran i Pakistan

Dr. Drago Štambuk, diplomat, liječnik i pjesnik, Hrvatskoj je uglavnom služio u dalekim zemljama, od Velike Britanije do Indije, Brazila, Venezuele, Kolumbije i Šri Lanke, preko Egipta i brojnih arapskih zemalja, Japana i Južne Koreje pa do Irana, gdje je trenutčno veleposlanik za Iran i Pakistan

Jedan od tri sastanka s dalajlamom, u Tokiju 2007.

je od polovice osamdesetih godina prošlog stoljeća diplomatu koji, što privatno, a što službeno, energije ima napretek, a u tim je desetljećima ostvario brojna poznanstva i bliska prijateljstva. Poput onog s legendarnom britanskom premijerkom Margaret Thatcher, "čeličnom lady", kako su je zvali, a koja mu je, kaže nam, neupitno vjerovala. Naime, imenovanjem hrvatske vlade 17. svibnja 1991. postaje opunomoćnim predstavnikom RH u Velikoj Britaniji i voditeljem Ureda RH, tada još u svijetu nepoznate, ali dubokim razumijevanjem razvoja situacije, prišleća se dr. Štambuk. "Stalno me pitala što je sljedeće, a ja nijednom nisam dao krivu procjenu tijek događaja."

Dogodilo se to sasvim slučajno, kao mnoge stvari u njegovu životu. Dotad je već, kao ugledni liječnik, imao važna poznanstva u Velikoj Britaniji, a netom izabranom, prvom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu, organizirao je bitne sastanke u Londonu (Thatcher, Foot, Heath). Dotični ga je tom prilikom, ispricao je Štambuk, pri oproštaju u londonskom hotelu Savoy,

Tvorba imena

Gotovo svakodnevno, po više puta, nastupao je na BBC-ju, a dobar glas o njemu proćuo se i na kraljevskom dvoru: blizak je bio s pokojnim princemom Dianom, s kojom se susretao i dopisivao, cijenio njezinu osjetljivost. "Sjećam se da je počet-

kom agresije na Hrvatsku trebala oticati na službeni put u Mostarsku u Nagyatád, u kojemu su se nalazile izbjeglice iz Vukovara. Poznajući njezinu sklonost prema ljudima, osobito prema onima koji pate, zamolio sam je da ih posjeti. Rado je na to pristala. Zao mi je bilo što su britanske novine kasnije izvještale da je princeza Diana posjetila "jugoslavenske izbjeglice", jer bile su to hrvatske izbjeglice, no na to nisam mogao utjecati..."

Gimnaziju je dr. Štambuk pohađao u Splitu, a Medicinski fakultet u Zagrebu. Specijalizirao je internu medicinu, subspecializirao ga-

Preveo sam Memorandum koji je, kada je Milošević došao na vlast, preuzet kao program velikosrpskih nacionalnih ciljeva

stroenterologiju i hepatologiju, te završio postdiplomski studij iz eksperimentalne biologije. U Londonu, The Royal Free Hospital, od 1983. bavio se znanstvenim istraživanjem bolesti jetre; od 1986. do 1991. u St. Stephen's & Westminster Hospital / Kobler Center radio je na HGP-30 cjeplivu protiv AIDS-a ili, kako ga je nazivao na hrvatskom, "kopnici", te se brinuo za oboljele. "Bilo je to vrijeme kada je AIDS bio na vrhuncu. Sida, Sidonija, bila je značajnici zauzeta hrvatska riječ (pomalo zabavljivo, lijepo hrvatsko ime, op. a.). Prisjetio sam se nu tvorbe imena bolesti poput sušice,

Prisjetio sam se tvorbe imena bolesti poput sušice, padavice, pa osmislio ime kopnica (za AIDS) koje je prihvaćeno, te se i danas koristi među liječnicima, iako nije dublje prodrlo. Jer to je bolest od koje je zaraženi kopnio nevjerojatnom brzinom

padavice, pa osmislio ime kopnica (za AIDS) koje je prihvaćeno, te se i danas koristi među liječnicima, iako nije dublje prodrlo. Jer to je bolest od koje je zaraženi kopnio nevjerojatnom brzinom

mentira dr. Štambuk, inače dobitnik brojnih nagrada "Dr. Milan Sreter" koje se dodjeljuju stvaracima novih hrvatskih riječi. No, koliko se bavio riječju i mišlju, aktivan je u medicini bio i djelom, pogotovo na eksperimentalnoj, posebice azidothymidinskoj (AZT) terapiji za oboljele od kopnice.

Svijet za sebe

Život mu se, kaže, promijenio u siječnju 1995., kada je postao prvim veleposlanikom samostalne Hrvatske u Indiji. Još je vruća netom izšla knjiga "Sjećanje na Indiju", spoj Štambukovih pjesama

«Tajna je Štambukove diplomacije umjerenost, a ima nešto i u njegovu pjesničkom tonu kojim ne samo da piše nego i govori

Štambuk s Margaret Thatcher na oproštaju iz Londona, koncem 1994.

KADA JE IZIŠAO MEMORANDUM SANU-a, BILO JE OČITO ŠTO SE SPREMA Nisam postao diplomat zato što sam to htio

Uoči početka rata u Hrvatskoj bio sam jako zabrinut, sve mi je bilo jasno. Kada je izišao Memorandum SANU-a 1996., bilo je očito što se sprema - namjera stvaranja velike Srbije. Shvatio sam da će rat biti krvav. Nisam postao diplomat zato što sam to htio.

Kada je taj Memorandum tiskan, dobio sam ga u Londonu, nije trebalo biti prepanetan da se shvati da će se od zamisli i riječi krenuti na djela. Preveo sam Memorandum koji je već 1987., kada je Milošević došao na vlast, preuzet kao budući ključni program velikosrpskih nacionalnih ciljeva. Bio sam nemiran,

čutio bol, jer bjeh potpuno svjestan što se sprema i što dolazi. U proljeće 1988. usao sam, nenađano, u svijet diplomacije. Nazvao sam jedno jutro britansko ministarstvo vanjskih poslova, dobio "jugoslavenski desk" koji je tada vodio Alan Charlton, kojeg ću kasnije sresti kao veleposlanika u Brazilu.

Nije me htio primiti u ministarstvu, našli smo se neformalno u susjednom Red Lion's pubu. Pitao me kako ćemo se prepoznati. Rekao sam mu da ću biti u odijelu, imati naočale i lenonice i nositi papire ispod miške - prijevod Memoranduma SANU-a. Kada smo se sreli, rekao sam mu da sam liječnik i da me zani-

ma preventivna medicina. Upitao sam ga može li se britanska vlada preventivno postaviti prema ratu u Jugoslaviji, jer ga Memorandum upravo najavljuje. Bio je iznenađen, uzео je moj prijevod, nije puno komentirao.

Bio je to početak mojeg javnog djelovanja u Britaniji: počeo sam promicati Hrvatsku i hodati uokolo, nije bilo zastupnika, povjesnika, javnih osoba s kojima se nisam našao.

Bavio sam se istovremeno pacijentima i AIDS-om, a svako popodne ili predvečerje liječničku bih kulu zamijenio odjelom. Proživio sam tada nekoliko života - prišleća se.

(na hrvatskom i hindskom) koje ulaze u srž indijske uljudbe napisane za boravak na Indijskom potkontinentu.

"Kada sam stigao u nedvelhijsku zračnu luku, dočekao me šef indijskog protokola. Čekajući prtljagu, zapodjenuto sam s njime razgovor, pa sam ga, među inim, upitao koga Indija vidi kao svoje prijateljske zemlje. Iznenadio me odgovorom da Indiji ne trebaju prijatelji. Pomislih, kakav je to diplomat koji kazuje takvo što. Kasnije sam shvatio da je Indija svijet za sebe; ima sve što joj treba i sve što joj ne treba", govori dr. Štambuk.

Mnogo je radio na percepciji mlade Hrvatske u dalekoj Indiji, a često je posezao i za autum iz rukava - Josipom Brozom Titom i